

1200-ОТА ГОДИШЊИЦА СЕДМОГ ВАСЕЉЕНСКОГ САБОРА (787—1987)

Хришћански свет је у 1987. години обележио и прославио дванаестековни јубилеј светог Седмог васељенског сабора у Никеји. Српска православна црква је узела видног учешћа у прослави овог значајног и ретког јубилеја. Тако су представници наше Цркве били на неколико међуцрквених богословско-научних симпозиона који су одржани тим поводом на тему светих икона. Осим тога, српска богословска литература је поводом ове годишњице знатно обогаћена неколиким новим студијама и чланцима као и преводима неколико најважнијих изворних дела на тему светих икона и теологије иконе у Православљу. На нашем језику су свом приликом по први пут ширем кругу читалаца у преводу доступни и радови водећих православних богослова у свету који су се бавили или се баве историјом и теологијом иконе.

Сви поменути радови су око јубилеја Седмог васељенског сабора објављени у стручним богословско-научним часописима као што су Богословље и Теолошки погледи. Међутим, због актуелности и интересовања које је посебно карактеристично за наше време и верско поднебље а у вези 800-годишњег јубилеја манастира Студенице и 1000-годишњице крштења Руса, часопис Градац за 1982—1984, Чачак 1988. г., цео је посвећен темама везаним за свете иконе. Ово истичемо и због тога што је часопис Градац један од првих световних часописа који је омогућио простор за једну чисто богословско-научну проблематику. С друге стране ово је и разумљиво ако се зна да добар део наше духовне и културне баштине чине управо иконе, односно фреске.

Овде најпре доносимо попис преведених изворних текстова из историје и теологије иконе, затим радове објављене на српском језику и најзад студије преведене са оветских језика на наш језик а посвећени су икони.

Преведени изворни текстови:

- Свети Јован Дамаскин, Апологетска слова против опадача светих икона, Градац (1988) 12—29, прев. епископ А. Радовић.
- Свети Теодор Студит, Писмо Платону, своме духовном оцу, о поштовању икона, Градац (1988) 29—31; Исто у Православљу за 15. март 1981. г., прев. А. Јевтић.
- Орос Седмог васељенског сабора у Никеји, Богословље 2 (1987) 5—8; Исто у часопису Градац (1988) 32—33, прев. А. Јевтић.
- Синодик у Недељу православља (из 843. године), Богословље 2 (1987) 8—10; Исто у часопису Градац (1988) 34—35, прев. А. Јевтић.
- О живописцима и часним иконама, Глава 43. „Стоглава“ Московског сабора из 1551. прев, епископ А. Радовић, Градац (1988) 36—37.

Студије које су у вези јубилеја настале на српском језику:

- А. Јевтић, Свети Седми васељенски сабор у Никеји, Богословље 2 (1987) 11—39.
- А. Јевтић, 1200. година Седмог васељенског сабора, Градац (1988) 6—12.

- М. Арндт, Иконоборство и Седми васељенски сабор, Богословље 1—2 (1976) 79—91.
- М. Пурџић, Иконоборство и Седми васељенски сабор, Теолошки погледи 3—4 (1987) 167—184.
- В. Јеротић, Иконокластија и оживљавање слике, Градац (1988) 132—139.
- Ж. Видовић, Личност, уметност, православље, Градац (1988) 140—161.

Студије и расправе преведене на српски језик:

- Г. В. Флоровски, Одбрана светих икона, Градац (1988) 38—42, прев. М. Лазич.
- П. А. Флоренски, Иконостаѕ, Градац (1988) 49—80, прев. Д. Калезић.
- В. В. Бичков, Философија иконописа, Градац (1988) 106—112, прев. Д. Калезић.
- Ј. Трубецкој, Познање кроз боју, Градац (1988) 117—132, прев. Л. Суботин.
- Ф. Кондоглу, Свештена и литургијска уметност, Градац (1988) 80—83, прев. епископ А. Радовић.
- Х. Јанарас, Апофатичко богословље и византијска архитектура, Градац (1988) 100—105, прев. И. Буловић.
- П. Евдокимов, Библијско виђење лепоте, Градац (1988) 91—96, прев. Ј. Цветић.
- П. Евдокимов, Апофаза и улазни пут иконе, Градац (1988) 96—100, прев. Ј. Цветић.
- П. Евдокимов, Модерна уметност у светлости иконе, Градац (1988) 227—237, прев. Ј. Цветић.
- Л. Успенски, Смисао и садржај иконе, Градац (1988) 43—48, прев. Мршић—Кошуткић.
- К. Каварнос, Естетско испитивање византијске уметности, Градац (1988) 84—90, прев. Ј. Вујковић.

Тако смо у јубиларној дванаест-вековној годишњици Седмог васељенског сабора у Никеји постали и ми богатији за једну садржајнију библиографију радова. То је постигнуто захваљујући између осталог и великој увиђавности Редакције чачанског часописа Градац на челу са главним уредником.

фебруар 1989. г.

Радомир Поповић

Elen Arveler, POLITIČKA IDEOLOGIJA VIZANTIJSKOG CARSTVA

prev. Boško Vojović, Beograd 1988, 19—187.

Хиљадугодишње постојање Византијског царства и данас изазива несмањено интересовање истраживача. Теме које данас привлаче савремене византологе су у неку руку одраз времена у којем свет данас живи. Савремени свет је добрим делом баштиник или наследник тековина византијске цивилизације.

Францускиња грчког порекла, Елен Арвелер, један је од највећих савремених византолога у свету. Као научник потиче из париске византолошке школе и ученик је Пола Лемерла и бави се великим темама византијске историје. Књига *Политичка идеологија византијског царства*, једно је од њених главних дела (поред књиге *Византија и море*), и зато је од великог значаја што је, иако са малим закашњењем, преведена и објављена на нашем језику.

Тајна или боље рећи умење византијске државне политике био је одувек предмет интересовања за византологе и никада до краја није био исцрпљен, јер се у крајњим својим границама губи, односно прелази у теолошке-хришћанске димензије.

По византијском схватању, власт или управљање је Божији дар и мора бити у складу са вечним законима Божјим. Полазећи од таквог става, аутор